

Bedre for skipsfarten

1987 ble et noe bedre år for skipsfarten i Anders Jahre enn året før, og i løpet av de to siste årene er underskudd snudd til overskudd. Arsaken er at markedet har bedret seg, men også organisasjonen i rederiet må ta endel av æren for den positive utvikling. Administrerende direktør i Anders Jahre A/S, Bjørn Wilhelmsen, er relativt optimistisk når det gjelder skipsfarten i tiden som kommer.

Bildet viser m/s «Jarena» under lastning ved bøye på Statfjordfeltet.

Side 14

På hjemmebane

Den tidligere sjefen i Nordenfjeldske, Svein Sørensen (bildet), har flyttet sørover fra Trondheim til Sandefjord hvor han har tiltrådt den nyopprettede stillingen som sjef for reiselivsdivisjonen i Kosmos. Sørensen får et bredt arbeidsfelt

der reisebyråer, hoteller, ferger og fly spiller viktige roller.

Svein Sørensen er født og oppvokst på Husø utenfor Tønsberg. -Det går vel an å si at jeg er på hjemmebane igjen, sier han.

Side 8

Fikk ros

Ansatte på Park Hotel fikk ros for sin innsats under den siste brannøvelsen. Observatører fra brannvesenet roste spesielt stuepike Janet Himberg (bildet) som oppførte seg helt eksemplarisk.

Hotellet har et hypermoderne brannvarslingsanlegg, og satser sterkt på forebyggende arbeide for å hindre brann.

Side 3

En milepæl

NorskAIR er på offensiv fly lettet fra Gardermoen ven. Et nytt hangarbygg med kurs for Stavanger som også rommer verk- Administrerende direktør steder og kontorer, er tatt Terje Røsjorde (bildet) ibruk på Torp. Passasje- og hans kolleger er fulle rantallet steg i 1987 med av optimisme når det hele 91 prosent sammen- gjelder fremtiden og reg- lignet med året før, og ner med at regnskapstal- nye ruter blir stadig åp- lene skal vise pluss neste net. 18. januar nådde sel- år. skapet litt av en milepæl da det første NorskAIR-

Side 4 og 10

Id

En viktig del av Nordenfjeldskes virksomhet drives i Afrika der selskapet - i samarbeide med NORAD - har den tekniske og administrative drift av statsrederiene i Mosambique og Tanzania. Utviklingen i dette arbeidet er interessant, og Nordenfjeldske vurderer nå å utvide virksomheten utenlands.

- Vi diskuterer nå med Zambia muligheten til å opprette et selskap i shipping sammen med det nasjonale kobberselskapet i landet. Og det vi har i tankene er trafikk mellom Afrika og Europa. Dessuten er vi igang med et samarbeidsprosjekt på Filippinene som på sikt kan gi en forretningsmessig drift innen shipping. Et tilsvarende prosjekt vurderes i Bangladesh.

Interessant utvikling for Nordenfjeldske i utlandet

Grobunn for nye tanker

Det er Rolf Kjær, nyan satt direktør i Nordenfjeldske, som sier dette. Han tiltrådte 1. november i stillingen som direktør for management-divisjonen, og har funnet seg godt til rette på sin nye arbeidsplass.

- Som skipsingeniør var det veldig interessant å komme tilbake til skip. Nordenfjeldske har engasjementer i utlandet, og jeg har alltid vært interessert i å reise og treffe nye folk. I Nordenfjeldske har man vært veldig flinke til å komme med nye idéer. Det er et firma med grobunn for nye tanker, og et slikt sted er det artig å jobbe. Etter å ha startet og ledet Keftech i tre år, syntes jeg tiden var inne til å prøve nye utfordringer, sier han.

Nøkkelpersoner

I Mosambique gir Nordenfjeldske teknisk og administrativ assistanse til statsrederiet Navique,

som har 11 skip. Nordenfjeldske-ansatte er nøkkelpersoner i alle toppstillinger, og formålet er å lære opp innbyggerne til å kunne ta hånd om skipsfarten selv. Nordenfjeldske har kaptein og maskinsjef på de fleste av båtene, som enten er norske eller portugisiske. Mosambique, med en kyststripe så lang som Norges, var portugisisk koloni frem til 1974, og språket er portugisisk. Landets sjømannsskole ligger i hovedstaden Maputo, og Nordenfjeldske er medeier i denne skolen.

Går inn på eiersiden?

Havneterminalen i Maputo er iferd med å bli modernisert for å fungere mer rasjonelt, og Nordenfjeldske er aktivt engasjert i denne forbindelse. I Tanzania er det et tilsvarende engasjement. Der driver statsrederiet tre båter, og Nordenfjeldske har seks mann i sving på disse skipene.

Vi har nå holdt så lenge på i Tanzania at vi kan gjøre rederiet til et selvstendig selskap, og vi vurderer å gå inn på eiersiden, opplyser Kjær.

- I Zambia diskuterer vi muligheten til å starte et rederi for oversjøisk virksomhet. Dette vil bli avgjort i løpet av våren. Går man inn i et slikt prosjekt, er man bl.a. avhengig av støtte fra NORAD, sier Rolf Kjær, som tilføyer at han viderefører det arbeide Svein Sørensen, tidligere administrerende direktør i Nordenfjeldske, og nåværende adm. dir. Jan Johansen, satte igang. Foruten å ha ansvaret for utenlandsvirksomheten skal han også ta seg av den tekniske driften av hurtigruteskipene og innkjøpsfunksjonen.

Variert bakgrunn

Rolf Kjær er 49 år og har en variert yrkesbakgrunn. Etter utdannelse som sivilingeniør i Skottland i 1962, og tjeneste-

gjøring i marinen, var han i fire år ansatt på tegnekontoret på Framnæs Mekaniske Værksted i Sandefjord som avdelingsingeniør. Deretter var han i tre år besiktigelsesmann for Veritas i Skottland. Derfra gikk turen til Oslo der han var ansatt i Shipping Research Service - med Svein Sørensen som sjef - og hvor han jobbet med verfts- og shippingprosjekter i utlandet, spesielt Jugoslavia. Så ble han ansatt som tegne- og konstruksjonssjef på Framnæs Mekaniske Værksted hvor han arbeidet i syv år. I fire år var han overingeniør med ansvar for salg og kontrakter innen offshore og nybygg på samme sted, før han i 1984 ble administrerende direktør i Keftech. Til Nordenfjeldske kom han høsten 1987, og 1. januar ble han direktør for management-divisjonen i selskapet.

Den siste brannøvelsen på Park Hotel gikk tålig bra, selv om noe fremdeles kan gjøres bedre. Her diskuteres erfaringene etterpå. Fra venstre teknisk sjef Tor Kristiansen, brannsjef Peter Due, adm. dir. Hans Smedsrud og ass. dir. Harald Løvaasen.

Satser på brannsikkerhet

Park Hotel har satset mye på brannforebyggende arbeide. Sentralt i dette står teknisk sjef Tor Kristiansen som til daglig jobber med sikkerheten på hotellet og som har ansvaret for det branntekniske utstyret. Et hypermoderne brannvarslingsanlegg - det første av sitt slag i Norge - er installert, og det finnes røykdetek-

Brannvarslingsanlegget styres av en datamaskin. 750 meldere er spredt rundt i hotellet. På hvert rom er det en ringeklokke og høyttaler, slik at ingen skal unngå å høre alarmen. Det har vakt stor interesse i bransjen, og representanter både fra hoteller og sykehus har vært på befaring på Park for å se nærmere på det.

- Erfaringene med anlegget hittil er meget gode, sier Kristiansen, som tilføyer at spørsmålet om bedre brannsikring er aktualisert etter Caledonienbrannen. Nye rutiner er lagt opp på Park Hotel. Disse innebærer bl.a. brannkurs for de ansatte tre ganger i året for at kunnskapene kan oppdateres og for å sikre at nyan-satte får opplæring. Det utvikles en øvelse hvert år. Denne øvelsen gir beskjed

om hva som fungerer bra, og hva som bør rettes på. Hver avdelingsleder har ansvaret for at kursene blir fulgt opp, og de ansatte har vist en positiv innstilling.

Brannalarmsystemet er delt i fire seksjoner. Hvis brannalarmen f.eks. utløses i høyblokken, går den kun i høyblokken slik at det øvrige hotellet ikke

skremmes opp unødige. I løpet av første kvartal i år skal hovedtrappen i høyblokken oppjusteres slik at den også skal kunne fungere som hovedrømningsvei. Det skal settes inn ståldører i korridorene, og hver etasje skal seksjoneres med tanke på å begrense en eventuell brann.

At de ansatte er seg sitt ansvar bevisst og vet hva

de skal gjøre i en krisesituasjon er stuepike Janet Himberg et godt bevis på. Under den siste store brannøvelsen på Park fikk hun uforbeholden ros av brannmester Arthur Tollefsen ved Sandefjord Brannvesen. Tollefsen var observatør i 3. etasje i høyblokken der det ble meldt om brann i rom 304. Janet Himberg fulgte instruksjonen til punkt og prikke. øvelsen var lagt opp slik at en person var savnet på dette rommet. Røyken strømmet ut av rom 304 og inn i korridoren der man etterhvert ikke

Fort. neste side

- Fantastisk å se hvordan du oppførte deg under øvelsen, sier brannmester Arthur Tollefsen til stuepike Janet Himberg.

Den siste brannøvelsen på Park Hote] gikk tålig bra, selv om noe fremdeles kan gjøres bedre. Her diskuteres erfaringene etterpå. Fra venstre teknisk sjef Tor Kristiansen, brannsjef Peter Due, adm. dir. Hans Smedsrud og ass. dir. Harald Løvaasen.

Satser på brannsikkerhet

Park Hotel har satset mye på brannforebyggende arbeide. Sentralt i dette står teknisk sjef Tor Kristiansen som til daglig jobber med sikkerheten på hotellet og som har ansvaret for det branntekniske utstyret. Et hypermoderne brannvarslingsanlegg - det første av sitt slag i Norge - er installert, og det finnes røykdetek-

Brannvarslingsanlegget styres av en datamaskin. 750 meldere er spredt rundt i hotellet. På hvert rom er det en ringeklokke og høyttaler, slik at ingen skal unngå å høre alarmen. Det har vakt stor interesse i bransjen, og representanter både fra hoteller og sykehus har vært på befaring på Park for å se nærmere på det.

- Erfaringene med anlegget hittil er meget gode, sier Kristiansen, som tilføyer at spørsmålet om bedre brannsikring er aktualisert etter Caledonienbrannen. Nye rutiner er lagt opp på Park Hotel. Disse innebærer bl.a. brannkurs for de ansatte tre ganger i året for at kunnskapene kan oppdateres og for å sikre at nyan-satte får opplæring. Det avvikles en øvelse hvert år. Denne øvelsen gir beskjed-

om hva som fungerer bra, og hva som bør rettes på. Hver avdelingsleder har ansvaret for at kursene blir fulgt opp, og de ansatte har vist en positiv innstilling.

Brannalarmsystemet er delt i fire seksjoner. Hvis brannalarmen f.eks. utløses i høyblokken, går den kun i høyblokken slik at det øvrige hotellet ikke

skremmes opp unødig. I løpet av første kvartal i år skal hovedtrappen i høyblokken oppjusteres slik at den også skal kunne fungere som hovedrømningsvei. Det skal settes inn ståldører i korridorene, og hver etasje skal seksjoneres med tanke på å begrense en eventuell brann.

At de ansatte er seg sitt ansvar bevisst og vet hva

de skal gjøre i en krisesituasjon er stuepike Janet Himberg et godt bevis på. Under den siste store brannøvelsen på Park fikk hun uforbeholden ros av brannmester Arthur Tollefsen ved Sandefjord Brannvesen. Tollefsen var observatør i 3. etasje i høyblokken der det ble meldt om brann i rom 304. Janet Himberg fulgte instruksjonen til punkt og prikke. øvelsen var lagt opp slik at en person var savnet på dette rommet. Røyken strømmet ut av rom 304 og inn i korridoren der man etterhvert ikke

Fort. neste side

- Fantastisk å se hvordan du oppførte deg under øvelsen, sier brannmester Arthur Tollefsen til stuepike Janet Himberg.

- Må på pluss-siden i 1989

- Vi har ennå et tungt lass å dra. Vendepunktet må komme i slutten av dette året. Da må vi være på pluss-siden. Og 1989 må bli det første året vi går med overskudd, sier Terje Røsjorde, administrerende direktør i NorskAIR, som er i rivende utvikling. Passasjertallet økte i løpet av fjoråret med hele 91 prosent i forhold til året før. Selskapet økte i løpet av 1987 sin flykapasitet, og den nye hangaren med verksteder og administrasjonskontorer sto da ferdig. Det er optimisme i NorskAIR når det gjelder tiden som kommer.

Det skjer stadig noe rundt NorskAIR, dette flyselskapet som ifølge Røsjorde ennå ikke er godt nok kjent blant folk flest, men som ønsker å markere seg sterkere for å få folk til å benytte seg av dets tjenester. Markedsføring er et stikkord i denne sammenheng. Og som et ledd i dette er Inger Stensønes og Heidi Evensen stadig på farten rundt om hos landets reisemyndigheter for til enhver tid å holde dem orientert om NorskAIRs produkt.

- Markedsføring er enormt viktig for å oppnå

Forts. fra foreg. side

kunne se en hånd foran seg. Janet Himberg visste hva hun skulle gjøre ved å gjennomføre alle rommene for å se om alle hadde kommet seg ut og oppførte seg så effektivt man skal

for brannvesenet innfinner seg.

Hvorvidt det er tidligere erfaringer som har gjort henne så effektiv, skal være uvisst. Til Kosmos Nytt forteller hun at hun som kassadame i 1972 opplevde en brann på et crui-

er her og kan gi dem et godt produkt. Vi har ikke småfly, men 30-setere og er et regionalt ruteselskap med et høyverdig materiell, sier Røsjorde.

Ifjor fikk NorskAIR, som det første regionale flyselskap her i landet, konsesjon på å fly fra Gardermoen. Det var en milepæl som ble nådd i selskapets historie da det første flyet tok av fra Gardermoen 18. januar i år med kurs for Stav-

anger og Bergen. Det knytter seg store forventninger til denne ruten som betjenes av et Brasília-fly. En 18-seter er leid inn og er satt inn på de andre rutene.

- Gardermoen er en fantastisk byggekloss for oss. Her ligger det store utfordringer, og jeg er meget glad for at myndighetene ga oss denne konsesjonen, sier Røsjorde.

samtliges gjester på hotellet samt ansatte i Kosmos og Anders Jahre. Observatører fra brannvesenet fulgte øvelsen på nært hold for å se om rutene ble fulgt. Og de var stort sett fornøyd med det de fikk se.

- Vi har produktet og må gjøre publikum oppmerksom på hva vi kan tilby, sier Terje Røsjorde.

Kosmos «eier» Nordkapp

Gjennom Nordkapp Vel A/S, hvor Kosmos-gruppen tilsammen eier mer enn halvparten av aksjene, deltar vi i utbyggingen av Nordkapp som et mer velegnet turistml. Det nye anlegget tas i bruk i sommer. (Foto: Husmo Foto.)

Utvikles som turistattraksjon

Gjennom Nordkaps Vel A/S, hvor forskjellige Kosmos-selskaper tilsammen eier vel halvparten av aksjene, er Kosmos-gruppen betydelig engasjert på Nordkapp-plataet og turistanleggene på plataet. Nå foreligger det store planer for utvikling av Nordkapp. Opplevelsen som blir de vel 100.000 turistene som besøker Nordkapp hvert år tilgode, skal bli betydelig utvidet. Og planen er at Nordkapp skal kunne trekke langt flere turister i fremtiden.

Til sommeren vil nye Nordkapp fremstå med et 80 kvadratmeter panoramavindu i fjellveggen i front mot de endeløse blå bølger. Innenfor, i en grotte nedsprenget i fjellet på selve Nordkapp-plataet, vil verdens nordligste bar ligge,

samt «champagnerom» og diverse severdigheter.

Lenger inne på plataet, forbundet med grotten via en underjordisk tunnel, vil vi finne en «supervideograf», hvor spesielle filmer om Nordkapp og Finnmark skal vises på et 240 graders lerret. Ivo Caprino gjør ferdig de siste opptakene nå i polarmørket. Høyere opp ligger Café Kompasset, og over denne igjen en gedigen kuppel som blir Nordkapps nye profil.

Nordkapp ligger ofte innhyllet i tåkegrøt når turister som har tatt seg frem fra steder langt unna kommer dit for å se midnattssolen. Det nye turistanlegget vil kunne gi turistene en god oppfatning av hvordan det ser ut på Nordkapp også når godværet virkelig slår til.

Kosmos-gruppens engasjement i dette prosjektet er begrenset. Vi er majoritetseiere i selskapet som disponerer landarealene. I dette selskapet, Nordkaps Vel A/S, er adm. direktør Svein Sørensen, leder for vår reiselivsdivisjon, styreformann. Selve det bygningsmessige anlegget eies imidlertid av et eget selskap - ANS Nordkapp 1990 - som står bak hoveddelen av investeringen, nemlig 55 millioner kroner. Nordkaps Vel vil eie inventar og utstyr. Totalkostnad blir i størrelsesorden 80 millioner kroner. Anlegget blir leiet ut til SAS International Hotels ved Nord-norsk Hoteldrift A/S på en 15 års leieavtale. SIH skal markedsføre og drive stedet.

Åpningen av anlegget er planlagt til 15. juni i år.

Gull til «stjernekapteiner»

To trofaste kapteiner hos Anders Jahre er hedret med Norges Rederiforbunds gullmedalje, nemlig Reidar Dreyer Paulsen på «Jarena» og Jostein Hovland på «Jacinth». Utdelingen ble foretatt på Park Hotel av administrerende direktør Bjørn Wilhelmsen i Anders Jahre A.S. som gratulerte de to skipssjefene som han betegnet som «stjernekapteiner» og takket dem for innsatsen.

Reidar Dreyer Paulsen begynte i Jahres rederi i august 1958 som 3.styrmann på «Jalaga». Året etter avanserte han til 2.styrmann, før han i 1960 ble overstyrmann på «Jaricha». I 1967 ble han kaptein på «Jabetta», og har siden dengang ført «Jagonda», «Javara», «Jagarda», «Jarmona», «Jarelsa», «Jamunda», «Jalinga», «Jasankoa», «Jas-

Gullmedaljene ble delt ut under en høytidelighet på Park Hotel. Fra venstre Wenche Marie Dreyer Paulsen, kaptein Reidar Dreyer Paulsen, mannskapssjef Grete Stabæk Andersen, adm. dir. Bjørn Wilhelmsen, kaptein Jostein Hovland og Elin Hovland.

tella», «Prinsesse Ragnhild» og «Jarena».

Jostein Hovland begynte hos Jahre i 1956 som lettmatros på «Jarilla». Han ble matros på samme båt et år senere, og

3.styrmann på «Kosmos V» i 1960. Året deretter ble han 2.styrmann på «Jawesta» før han i 1962 ble 1.styrmann på «Jalna». I 1965 ble han overstyrmann på «Jarmona». Hans første båt som kap-

tein var «Jasankoa» i 1970, og han har senere ført følgende båter: «Jarmina», «Jalinga», «Jabetta», «Jagrande», «Jarebella», «Jalna», «Jarmada» og «Jacinth».

Pensjonistklubb i Jahre Line

Jahre Line har fått sin pensjonistforening. Det offisielle navnet på foreningen, som ble stiftet 30. oktober, er Jahre Lines Senior Klubb. Det første møtet samlet 18 personer fra sjø og land, og etter hvert har foreningen vokst i størrelse.

Formålet med pensjonistklubben er å utbygge kontakten og de sosiale forbindelse mellom pensjonistene og rederiet. Man håper også at klubben ved informasjon og opplysning skal kunne bidra til å lette overgangen for de senior-ansatte fra et yrkesaktivt liv til pensjonisttilværelsen.

I statuttene heter det bl.a. at seniorklubben er en kontaktskapende sam-

menlutning av pensjonister fra sjø og land. Minimum tjenestetid i rederiet for å kunne bli medlem er fem år.

Seniorklubben har fast møtested i kantinen i Jahre Lines terminal på Hjortneskaia en gang i måneden.

Til å lede klubben i de første måneder frem til ordinær generalforsamling valgte man Peder Hansen, «Pete» som han kalles blant kolleger og venner, som har seilt som servitør siden 1966. Viseformann ble Gerd Jørgensen, også hun med en anseelig «fartstid», nemlig 25 år i bokholderiet. Sekretær og kasserer Randi Foss har også tjent Jahre Line trofast i alle år. Hun

Det første styret i seniorklubben. Fra venstre Else Sten bæk, Roald Throye, Randi Foss, Peder Hansen og Gerd Jørgensen.

har vært hovedkasserer Roald Throye har seilt siden 1961. Styremedlem som kjøkkensjef i 13 år.

Et år preget av de store investeringer i Jahre Line

1987 var et år preget av de store investeringer i Jahre Line. I mars ble nye «Kronprins Harald» overlevert etter bygging i Finland, og i juni ble Jahre Line terminalen i Oslo innviet. Og rett etter årsskiftet 87/88 ble nok en begi-

venhet i selskapets historie bokført. Da ble den nye terminalen i Kiel offisielt innviet etter et års ombygging. Høytideligheten ble markert med en mottagelse på terminalen og lunsj på «Kronprins Harald».

- Vi er rimelig godt fornøyd med trafikken i 1987, uttaler administrerende direktør Tore Andresen i Jahre Line, og viser til at m/s «Prinsesse Ragnhild» og m/s «Kronprins Harald» i løpet av fjoråret befordret 320 000 passasjerer mellom Oslo og Kiel. - Dette er en økning på fem prosent sammenlignet med 1986 og et tilfredsstillende resultat i betraktning av den beskjedne utvikling på alle områder vi har sett både nasjonalt og internasjonalt det siste året, sier han.

Status quo

Når det gjelder utnyttelsen av fraktkapasiteten på skipenes bildekk, har 1987 vært tilfredsstillende. Tilsammen ble 22 500 vogntog-enheter befordret på ruten Oslo-Kiel. Dette er litt i underkant av tallet for 1986, men i realiteten status quo i utviklingen av fraktgodssiden idet gamle «Kronprins Harald» gikk ut av ruten 1. mars mens nye «Kronprins Harald» først ble satt inn i ruten 25. mars. Dessuten var fraktkapasiteten større i 1986 idet m/s «Jalina» da var innchartret på ruten.

Nedgang

Når det gjelder frakt av nye importbiler med Jahre Line, bød fjoråret på en dramatisk endring. 34 500 nye biler ble fraktet fra Kiel til Oslo. Dette er en nedgang på 41 prosent og har sammenheng med nedgangen i bilsalget her i landet siste år. I januar

En smilende Tore Andresen foran den nye terminalen i Kiel som ble offisielt innviet i januar.

mistet Jahre Line en Ford-kontrakt rederiet har hatt i 26 år til tross for at raten ble frosset fra 1987 til 1988. Kontrakten er ett-årig, og Jahre Line vil kjempe for å få den tilbake neste år.

Positivt resultat

- Jahre Line vil likevel totalt sett kunne vise til et rimelig positivt økonomisk resultat for 1987. Men det er virkelig skremmende i dagens situasjon å se den gallopp-

erende økningen i utgifterne, og da spesielt lønnskostnadene vi har hatt den senere tid. Jeg ser med bekymring på utviklingen i 1988, sier adm. dir. Tore Andresen, og tilføyer at med den inntjening rederiet har idag vil det ikke være mulig å investere i en ny ferge om noen år. Mens de totale lønnskostnader for 20 år siden var seks millioner kroner, var lønnskostnadene i 1987 steget til 113 millioner. Inntjeningen må således økes betraktelig, mener han.

Informasjonssjef Le var Sand og oldfrue Ruth van Dom burg hygget seg under mottagelsen på Oslo-kai i Kiel.